

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: یادگیری الکترونیکی در آموزش پزشکی

عنوان درس: روش های تحقیق کیفی

کد درس: ۳۲۷۰۱۴

نوع و تعداد واحد^۱: ۱ واحد تئوری ۱ واحد عملی

نام مسؤؤل درس: دکتر آیین محمدی

مدرس/ مدرسان: دکتر آیین محمدی

پیش‌نیاز/ هم‌زمان:

رشته و مقطع تحصیلی: دکترای تخصصی (PhD) یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی

اطلاعات مسؤؤل درس:

رتبه علمی: دانشیار

رشته تخصصی: آموزش پزشکی

محل کار: گروه یادگیری الکترونیکی در آموزش پزشکی، دانشکده پزشکی

تلفن تماس: ۴۲۰۳۶۰۰۱

نشانی پست الکترونیک: aeen_mohammadi@tums.ac.ir

^۱ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤول درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

تحقیق کیفی برای درک و تبیین پدیده‌های پیچیده اجتماعی از داده‌های کیفی نظیر داده‌های حاصله از مصاحبه، مشاهده مشارکتی، مستندات، پرسشنامه و ... استفاده می‌کند. پیدایش تحقیق کیفی به وجود عامل انسانی مربوط می‌شود. در این روش برای دیدگاه‌های افراد مورد تحقیق ارزش قایل می‌شوند، محقق و تحقیق‌شونده با یکدیگر در رابطه متقابل در نظر گرفته می‌شوند، هم به توصیف می‌پردازد و هم تبیین و برای گردآوری داده به گفته‌ها و رفتارهای قابل مشاهده افراد تکیه می‌کند. این درس به تبیین انواع روش‌های تحقیق کیفی در حوزه یادگیری الکترونیکی در علوم پزشکی می‌پردازد.

اهداف کلی: هدف کلی این درس کسب مهارت در انتخاب و طراحی مناسب تحقیق کیفی و شیوه‌های مناسب اجرای این پژوهش‌ها است.

اهداف اختصاصی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که دانشجو:
مشخصات، نقاط قوت و ضعف و کاربردهای پژوهش‌های کیفی را شرح دهد.
مبانی نظری و فلسفی پژوهش‌های کیفی را شرح دهد.
روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و کاربرد آنها در تحقیقات کیفی را بنویسد.
مسائل اخلاقی در تحقیقات کیفی را شرح داده و رعایت کند.
انواع روش‌های تحقیق کیفی شامل:

Grounded Theory
Phenomenology
Case report
Ethnography
و Action Research

خصوصیات و کاربرد آنها را شرح داده و روش مناسب برای سوال تحقیق خود را انتخاب کند.

رویکرد آموزشی^۱:

ترکیبی^۳

حضوری

مجازی^۲

روش‌های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

کلاس وارونه

---

1. Educational Approach

2. Virtual Approach

3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
- یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروههای کوچک
- ایفای نقش
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)
- یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.

لطفاً نام ببرید (موارد بالا)

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجوی	نام مدرس / مدرسان
۱	معارفه، بررسی کل دوره و برنامه ریزی برای دوره	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۲	معرفی طرح‌های کیفی و تفاوت آنها با کمی	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۳	زیربنای فلسفی طرح‌های کیفی	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۴	فنونولوژی و خصوصیات آن	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۵	فنونولوژی و خصوصیات آن	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۶	Case study و خصوصیات آن	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۷	Case study و خصوصیات آن	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجوی	نام مدرس / مدرسان
۸	گراند تئوری و خصوصیات آن	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۹	گراند تئوری و خصوصیات آن	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۱۰	پژوهش در عمل و خصوصیات آن	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۱۱	اتنوگرافی و خصوصیات آن	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۱۲	اصول اخلاقی در پژوهش کیفی	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۱۳	معیارهای اعتماد پذیری در طرح کیفی	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۱۴	نمونه‌گیری و حجم نمونه در طرح کیفی	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۱۵	تحلیل محتوای کیفی	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۱۶	جمع‌آوری داده در طرح کیفی	سخنرانی تعاملی	شرکت در بحث	دکتر آیین محمدی
۱۷	ارزشیابی			

وظایف و انتظارات از دانشجوی:

حضور منظم در کلاس درس و وبینارها، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس

روش ارزیابی دانشجوی:

۱- پاسخ به تکالیف در زمان مقرر و حضور فعال در کلاس و بحث‌ها (تکوینی): ۲۰٪ نمره،

۲- آزمون کتبی نهایی (نهایی): ۸۰٪

منابع:

- Gall, MD.; Gall, JP.; Borg, WR.; Educational Research: An Introduction. Longman. Last Edition
- Flick, Uwe. Introduction to qualitative research. Sage. Last Edition
- Ick U, Kardorff EV, and Steinke I; A Companion to Qualitative Research, Translated to English by Bryan Jenner UK: SAGE.pub .Last Edition
- Related Journal articles